

Сажетак: Прошло је више од двадесет година од сложених политичко-безбедносних догађаја у некадашњој СФРЈ из прве половине 1991. године, а да се још увек у стручним круговима није у потпуности расветлио положај, улога и значај југословенског војног фактора у оквиру поменутих збивања. Централно питање овог рада [*](#) односи се на покушај да се у што већој мери и што објективније разјасни да ли се у високим руководним круговима некадашње Југословенске народне армије (ЈНА) и делу Председништва бивше СФРЈ заиста деловало у правцу извођења пуча, односно шта се заправо дешавало у том вртлогу затегнутих политичко-безбедносних односа. Такође, настојало се да се изврши теоријско предвиђање развоја догађаја у случају да је тада реализован војни удар, односно да ли би југословенска криза добила другачији епилог. У том смислу, посебан акценат је посвећен анализи могућих праваца развоја кризе и покушано је да се одговори на питање да ли би судбина федеративне државе могла бити другачија.

Кључне речи: Војни удар, армија, политичка криза, власт, специјалне службе, оружани конфликт.

Увод

Када се изврши детаљна научна анализа сложених политичко-безбедносних догађаја који се односе на кризу у СФРЈ у периоду док је војни удар „лебдео у ваздуху“, ту се јавља више теоријских дилема. Пре свега, намеће се питање да ли је уопште могло да дође до реализације пуча, односно да ли је армијски врх имао оперативних капацитета да у потпуности изведе војни удар. Под оперативним капацитетима не подразумевамо припаднике, наоружање и другу војну опрему, већ способност да се све планиране и предвиђене превратничке активности спроведу и правовремено изврше до краја. С друге стране, неизоставно се јавља теоријска дилема у контексту промишљања да ли је пуч био одржив, то јест да ли су ефекти који су планирани да произађу из оваквог облика институционалног насиља, могли да произведу одговарајуће политичке

Пише: Марко Парезановић
уторак, 19 март 2013 14:21

последнице. Све ово указује на комплексност датих политичко-безбедносних околности у којима се развијала југословенска криза. У данашње време, многи аутори често износе, може се рећи, категоричне квалификације, било за или против пуча, које су претежно базиране на необјективном приступу и у циљу заштите сопственог личног и политичког интегритета. Већина значајнијих унутрашњих актера из тог периода изнела је у јавност своје процене и мишљења по наведеном основу, који су се претежно базирали на оправдавању њихових тадашњих ставова и поступака, без једног ширег суштинског и реалистичнијег приступа самом проблему.

У једном делу стручне јавности све више се потенцира чињеница да је врх ЈНА имао неколико верзија за реализовање пуча, те да су оне детаљно разрађиване у смислу стратегијског и тактичког наступа оружаних снага приликом фазе непосредног извршења, али и процеса консолидације превратничких снага. То је посебно било изражено међу следбеницима пројугословенске политичке оријентације, којих свакако није било мало. Међутим, ни након више од двадесет година ниједан конкретнији детаљ и ниједна значајнија појединост у смислу тих припремних радњи није споменута, изузев неколико, условно речено, скромних и уздржаних одређења. Наравно, нико не очекује да се објављују поверљиви документи, јер се они у случајевима припреме пуча никада и не стварају. Илузорно је процењивати и да је неко могао креирати документа о припреми извршења пуча, када је познато да су и припремне радње за извођење војног удара у кривично-процесном смислу кажњиве.

Војни удар ЈНА - мит или реалност

Пише: Марко Парезановић
уторак, 19 март 2013 14:21

[3]

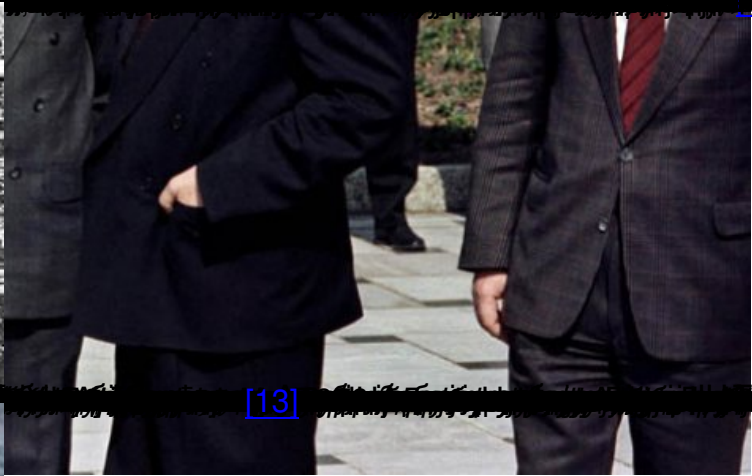
Војни удар ЈНА - мит или реалност

Пише: Марко Парезановић
уторак, 19 март 2013 14:21

Војни удар ЈНА - мит или реалност

Пише: Марко Парезановић
уторак, 19 март 2013 14:21

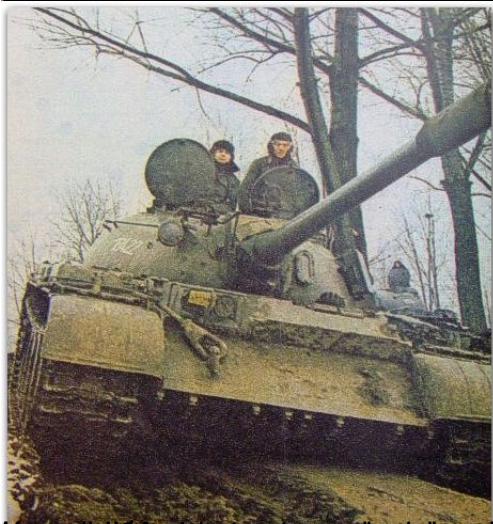
Војни удар ЈНА - мит или реалност

Пише: Марко Парезановић
уторак, 19 март 2013 14:21

Војни удар ЈНА - мит или реалност

Пише: Марко Парезановић
уторак, 19 март 2013 14:21

05
рад,
1992;